

Konsekvenser af regeringens oplæg til privatisering af affaldssektoren

02-06-2020

Side 1 af 5

J.nr. 11.7.23.6

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

Affaldsenergi

Kommuner, der ejer energianlæg, vil ikke længere kunne anvise affald til eget anlæg. Det betyder, at sikkerheden under anlæggene fjernes – selve fundamentet og årsagen til, at kommunerne overhovedet har foretaget investeringerne. De skal i stedet byde på eget affald og evt. affald fra andre kilder.

1. Forslaget kommer til at koste borgere og virksomheder dyrt

KommuneKredit må ikke finansiere konkurrenceudsatte aktiviteter. Lån til en værdi af 12 mia. kr. skal refinansieres. DAF har tidligere vurderet, at det vil medføre en engangsomkostning på 1,5 mia. kr. og 300 mio. kr. årligt i øgede rentekomkostninger.

I dag kan borgere og virksomheder regne med kommunerne. Fremover vil ingen affaldsproducent længere være sikker på tilgængelig behandlingskapacitet. Erhvervslivet vil ikke være sikre på at få deres forbrændingsegnede affald behandlet – hverken i Danmark eller i andre lande. Allerede i dag er der [byggeprojekter i Tyskland, der går i stå, fordi der ikke er kapacitet til at behandle restaffaldet.](#)

Kommuner, der ikke ejer et energianlæg, vil ikke kunne være sikre på at finde behandlingskapacitet til det restaffald, de har ansvaret for. Det fremgår ikke, at kommunerne vil blive frataget ansvaret for borgernes affald, hvilket vil medføre en meget problematisk situation for kommuner uden ejerskab. Kommuner med ejerskab kan bede deres selskab byde på eget affald og kan dermed sikre sig behandlingskapacitet, men prisen vil blive højere.

Taksterne for borgere og virksomheder for at få behandlet deres restaffald vil stige. Alt andet lige vil priserne nærme sig de europæiske markedspriser, der blandt andet pga. mangel på kapacitet i EU, er højere end i Danmark. Det vil få konsekvenser for Danmarks konkurrencedygtighed. Allerede i dag er der kapacitetsmangel i EU – og den vil være på ca. 40 mio. tons i EU 2035, selv med opfyldelse af EU's genanvendelsesmål for "municipal waste" og lignende mål for erhvervsaffald, hvor der i dag ikke er fastsat mål: <https://www.cewep.eu/circular-economy-calculator/>

2. De højere omkostninger giver stigende fjernvarmepriser for affaldsvarmen

Borgere og virksomheder, der i dag modtager affaldsvarme fra affaldsenergianlæggene, vil få markant højere priser, når dels de finansielle omkostninger stiger, dels forhindrer muligheden for at nyttiggøre reser-

vekapacitet ved import af affald og dels vil fjernvarmen skulle tilvejebringe alternativer til den billige affaldsvarme, når affaldsmængden samtidig reduceres.

I dag betaler aftagerne af affaldsvarmen ca. 60% af de samlede omkostninger ved den samlede affaldsenergi behandling. De stigende omkostninger er tidligere beregnet at kunne give anledning til fjernvarmeprisstigninger på op til 3.000-4.000 kroner pr år pr. standard-enfamiliehus.

Side 2 af 5

---

3. Forslaget trækker i den forkerte retning for miljø og klima

Regeringen vil gerne undgå import af affald, men det er umuligt at afvise pga. EU-regler. Det kan i princippet resultere i, at der ikke kan findes kapacitet til behandling af dansk affald, mens vi importerer udenlandsk affald til forbrænding.

En meget stor del af de indsatser og driftsforhold, der giver miljøfordele på anlæggene ift. luftkvalitet og CO₂-reduktioner, medfører øgede omkostninger. Det er en udfordring for anlæggenes konkurrencedygtighed, hvis de skal agere på et marked. Alt andet lige betyder det, at anlæggene vil have incitament til at nedregulere miljøperformance til et niveau, der ligger tættere på regulering, grænseværdier mv. Vi vil få mindre miljø og klima. Mere udledning af NO_x, svovl mv. Alt sammen til højere priser, selvom de danske anlæg er blandt de mest miljøvenlige i verden.

CO₂-fangst vil være en meget stor omkostning og en kompleks opgave, som næppe vil kunne realiseres. Uden sikkerhed for mængder og på et konkurrenceudsat marked, vil den type tiltag gøre det sværere at tiltrække affald. Anlæggenes konkurrencedygtighed vil blive dårligere. Udbudspligt vil betyde, at Danmark vil få sværere ved at nå målet om 70% CO₂-reduktion. Oplægget trækker simpelthen i den forkerte retning ift. de ambitioner og aktiviteter, sektoren selv har og har til formål at realisere.

Hverken kommuner eller stat kan styre kapaciteten ved en markedsudsættelse af affaldsforbrændingssektoren. Anlæggene vil da være frit stillet i overensstemmelse med reglerne for EU's indre marked til at importere affald til forbrænding, og kommunerne vil den anden vej være frit stillet til at kunne eksportere egnet restaffald til forbrænding i EU, hvis de ikke kan få behandlet affaldet i Danmark.

Et markedsudsat anlæg, der nu overgår til at blive et aktieselskab, er jf. selskabsloven forpligtet til udelukkende at forfølge selskabets egne, økonomiske interesser. Det betyder i praksis, at hvis der er bedre økonomi i, at de markedsgjorte anlæg importerer restaffald fra et af de andre 27 EU-lande, vil det ske – og det selvom om kommunerne rundt om anlægget ikke kan komme af med deres restaffald. Ligesom varer flyder frit i Europa, vil affald gøre det samme. Det betyder kort sagt, at egnet restaffald fra eksempelvis Kolding kan eksporteres til forbrænding i Italien, og restaffald fra Italien kan importeres til forbrændingsanlægget i Kolding.

4. Forslag udhuler værdien af den kommunale infrastruktur

Hvilke anlæg der vil klare sig bedst i en privatiseret sektor, vil afhænge af mange forhold. Det er ikke nødvendigvis de bedste og moderne anlæg, der vil klare sig bedst, da afskrevne anlæg vil kunne tilbyde en lav pris. Nogle af de nyere anlæg kan få sværere ved at tiltrække affald. Med andre ord kan de mest miljøvenlige anlæg gå konkurs, mens gamle anlæg kan køre videre (bl.a. på import). Kommunerne hæfter, hvorfor borgerne vil skulle betale på den ene eller anden måde.

Side 3 af 5

Regeringens affaldsudspil lægger også op til at pålægge kommunerne udbudspligt på det genanvendelige affald. Det kommunale ejerskab vil derfor umiddelbart være en hæmsko, hvis ikke de kommunale A/S'er stilles lige med private og får mulighed for at have aktiviteter på genanvendelsessiden, der giver synergier i driften og kan bruges til at tiltrække ekstra mængder (restaffald fra sorteringsprocesser mv.).

Uden disse muligheder vil det være et incitament for kommunerne til at sælge anlæggene til private virksomheder, men pga. reguleringen vil den pris, kommunerne kan få, blive lavere end ellers. Med andre ord udhules de kommunale værdier, og salgsprisen vil falde. På den måde vil den infrastruktur, som er opbygget af borgernes penge til at løse en offentlig opgave, risikere at blive afhændet alt for billigt.

Sortering til genanvendelse

Kommuner og kommunale affaldsselskaber udbyder allerede det genanvendelige affald og de fleste driftsopgaver, men med udbudsvang kan de ikke længere selv sikre, at affaldet håndteres til en kvalitet, hvor der er virksomheder og kapacitet til at genanvende det – det kan handle om omlastning af affaldet for at minimere transport, kompostering af haveaffald, grovsortering eller om at pulpe madaffald, så det afsættes til biogasanlæg.

1. Markant højere omkostninger, end regeringen vurderer

Notaterne indeholder mange tal, som ikke flugter med de omkostninger og de realiteter, der kendes fra den kommunale affaldssektor. Eksemplerne er mange. Alene indsamlingen af 10 fraktioner hos borgerne, vurderes til at blive ca. 10 gange højere for borgerne svarende til 790 mio. kr. årligt.

Regeringen regner også med, at eftersortering på storskrald koster 16 mio. kr., men på basis af faktiske tal fra kommuner og affaldsselskaber ligner det en udgift for husholdningerne på knap 100 mio. kr., hvis alt storskrald registreret som storskrald i affaldsstatistikken skal eftersorteres. Regnes virksomhedernes mængder med, skal der lægges yderligere 22 mio. kr. til. Der er adskillige beregninger i notaterne, hvor Dansk Affaldsforening vurderer, at omkostningerne for borgere og virksomheder vil blive markant højere.

2. Vi mister styringen med borgernes stigende omkostninger samt miljø og klima

Omkostninger og miljøeffekter er yderst vigtige, da kommunerne skal stå på mål for effektiv opgavevaretagelse. Derfor vækker særligt ét initiativ fra regeringen meget stor bekymring: At kommunerne pålægges ud-budspligt på behandlingen af det affald, borgerne sorterer til genanvendelse.

Side 4 af 5

Når folkevalgte i kommunerne skal sende regningen til borgerne og stå på mål for miljøet, så skal de også kunne løse opgaverne bedst og billigst – enten ved brug en privat leverandør eller ved selv at gøre det. Det handler om, at med ansvaret følger også muligheden for at løfte det.

Alternativet svarer til, at kommunerne ikke må eje eller drive plejehjem og ansætte SOSU'ere, men fortsat er pålagt at sikre borgerne ældrepleje – og leve op til servicemål om antal ugentlige bade mv. Det er uholdbart, hvis kommunerne pålægges opgaver og ansvar på affaldsområdet, uden at kunne styre borgernes omkostninger eller holde snor i miljøbehandlingen. Ret og pligt vil ikke længere vil gælde for affaldssektoren.

3. Stor risiko for kommercielle monopoler og CO₂-eksport

Affaldssektoren er præget af få store aktører, høje adgangsbarrierer for at etablere sig på markedet og ofte kan det ikke kan betale sig at genanvende, ligesom der mangler efterspørgsel efter affaldet. Der er negative priser på størstedelen af affaldstyperne (særligt for plast), hvor det eksempelvis koster penge at sikre genanvendelse mv. Eksempelvis koster det i dag i København 2700 kr. per ton at afsætte plastaffald til genanvendelse. Der er ikke tale om traditionelle markeder. CO₂-eksport til andre lande og uhensigtsmæssig miljøbehandling i udlandet og lignende er en reel risiko.

Mister kommunerne muligheden for at drive anlæg til omlastning, grovsortering mv., kan de blive bundet til kommercielle, geografiske monopoler, ligesom det bliver vanskeligt at sikre sig, at borgernes affald genanvendes bedst muligt. Uden viden om affaldet og styring med infrastrukturen, kan det blive vanskeligt at tilpasse indsamlings- og sorteringsløsninger, borgerinvolvering og afsætning til virksomhederne. Det er komplekse sammenhænge og værdikæder, hvor beslutninger i et led kan få betydelige konsekvenser i et andet.

Snittet mellem kommunal infrastruktur og marked bør derfor ligge efter 1. led. Ikke efter indsamlingen hos borgerne, men efter evt. grovsortering, eftersortering eller transportoptimering. Herefter udbydes affaldet på markedet.

4. Udviklingen sættes i stå

Kommunerne er i gang med at investere i de anlæg, der skal bringe os op på 65% genanvendelse af husholdningernes affald. Det er nemlig ikke nok kun at stille spande ud til borgerne, hvis vi skal nå de høje genanvendelsesmålsætninger. Borgerne vil ikke kunne sortere fuldstændig korrekt. Københavns Kommune har truffet investeringsbeslutning til for-sortering af restaffald, AffaldVarme Aarhus og hele Fyn er ligeledes i

gang med at se på sorteringsanlæg, der skal udsortere de genanvendelige materialer i restaffaldet.

Plasten har været et smertens barn, hvor meget har været forsøgt – herunder store udbud af flere omgange uden at der er kommet danske anlæg af den grund. Derfor afsøges der atter nye veje i partnerskab med lokale danske plastvirksomheder.